

Ústav slovenskej literatúry
Slovenskej akadémie vied

Institute of Slovak Literature
Slovak Academy of Sciences

Smernica č. 7/2024 o riadení rizík

Článok 1

ÚVODNÉ USTANOVENIA

1. Účelom Pokynu riaditeľa o riadení rizík v Ústave slovenskej literatúry SAV, v. v. i., je určiť základný rámec riadenia rizík v inštitúcii a používanie jednotnej terminológie v oblasti riadenia rizík.
2. Súvisiacim predpisom je zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“) a pokyny predsedu SAV, ktoré upravujú riadenie rizík v organizáciách, ktorých zakladateľom je SAV a sú subjektom verejnej správy podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“).
3. Cieľom riadenia rizík je eliminovať alebo redukovať možné riziká na prijateľnú úroveň, zaručiť efektívne systémy na sledovanie a opisovanie existujúcich a vznikajúcich rizík.
4. Cieľom riadenia rizík je optimalizovať pravdepodobnosť výskytu rizík alebo znížiť ich vplyv prostredníctvom sústavných a opakujúcich sa aktivít zameraných na identifikáciu, hodnotenie, optimalizáciu a monitorovanie rizík.

Článok 2

ZÁKLADNÉ POJMY

Na účely tohto pokynu sa rozumie:

- a) **analýza rizík** - systematický postup, keď sa riziká včas rozpoznávajú, vyhodnocujú poskytujú informácie o tom, aké sú prijaté opatrenia, aby sa zvládli predpokladané nežiaduce dopady, t. j. pochopenie povahy rizika a stanovenie miery rizika,
- b) **eliminácia identifikovaného rizika** - znižovanie miery dopadu identifikovaného rizika a/alebo pravdepodobnosti jeho výskytu, ktoré vedie k najnižšiemu možnému stupňu významnosti rizika,
- c) **externé riziká** - riziká ovplyvňované externými faktormi, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť dosiahnutie cieľov Ústavu slovenskej literatúry SAV, v. v. i., ale sama inštitúcia nemá na ne vplyv (napr. finančné riziká, strategické riziká, iné riziká, napr. prírodné činitele),

- d) **interné riziká** - riziká ovplyvňované internými faktormi ako je stratégia a štruktúra ÚSIL SAV, v. v. i., charakter činností, organizačné zmeny a fluktuácia zamestnancov, odbornosť zamestnancov, práca s verejnosťou, informačné systémy, úroveň vnútorného kontrolného systému, personálna politika a pod.,
- e) **identifikácia rizík** - vyhľadávanie, definovanie rizika v rámci vykonávaných procesov jednotlivých organizačných jednotiek a má za cieľ určiť, v akej miere je ÚSIL SAV, v. v. i., vystavená neistote, vyplývajúcej z možných nežiaducich následkov,
- f) **hodnotenie rizík** - určenie stupňa miery významnosti rizika, riziko sa meria na základe jeho pravdepodobnosti vzniku rizikovej udalosti a následku na ÚSIL SAV, v. v. i., v prípade vzniku rizikovej udalosti,
- g) **neprijateľná úroveň rizika** - nevyhnutné prijatie opatrení na jeho zníženie,
- h) **nežiaduci dopad** - výsledok pôsobenia určitej udalosti, ktorá spočíva predovšetkým v ohrození alebo následkoch na majetku, alebo právach štátu, narušení bezpečnosti informácií, nehospodárnom, neúčelnom a neefektívnom využívaní verejných prostriedkov, poškodeniu povesti ÚSIL SAV, v. v. i., nesplneniu cieľov resp. oneskorenému splneniu stanovených cieľov ÚSIL SAV, v. v. i., ,
- i) **nositeľ rizika** - býva udalosť, proces, aktivita, ale môže to byť aj osoba,
- j) **povinná osoba** - orgán verejnej správy, jeho vnútorný organizačný útvar a osoba, ak sa u nich vykonáva, alebo sa má vykonať administratívna finančná kontrola, finančná kontrola na mieste, vnútorný audit alebo vládny audit,
- k) **riadenie rizík** - opakujúci sa proces navzájom previazaných činností, ktorých cieľom je riadiť potenciálny vznik rizika, teda obmedziť pravdepodobnosť výskytu rizika alebo znížiť jeho vplyv s cieľom predchádzať nepriaznivým výsledkom či negatívnym javom v činnosti ÚSIL SAV, v. v. i., a zamedziť vzniku nezrovnalostí a podvodom,
- l) **riziko** - pravdepodobnosť výskytu udalostí s nepriaznivým vplyvom na splnenie určených cieľov a úloh; ide o hrozbu, kedy môže nastať niečo nežiaduce, nekalé, negatívne, čo môže vážne narušiť chod ÚSIL SAV, v. v. i., alebo ohroziť dokonca aj jej činnosť, alebo poškodiť povesť.
- m) **zanedbateľná úroveň rizika** - spoločensky prijateľná úroveň rizika, pri ktorom pravdepodobnosť výskytu nežiaduceho efektu je taká malá, že následky pôsobenia sú mierne a prínos z riešenia rizika je na takej úrovni, že osoby, skupiny alebo celá spoločnosť je ochotná toto riziko podstúpiť; to znamená, že táto úroveň rizika si nevyžaduje okamžité opatrenia na jeho zníženie,
- n) **zoznam (katalóg) rizík** štruktúrovaná forma v tabuľkovej alebo grafickej podobe, v ktorej sú zaznamenané identifikované potenciálne riziká s priradením stupňa významnosti.

Článok 3 PROCES RIADENIA RIZÍK

V podmienkach ÚSIL SAV, v. v. i., je riadenie rizík realizované na základe zoznamu rizík, ktorý je založený na činnostiach (procesoch) vykonávaných v tejto inštitúcii. Každému procesu bolo priradené riziko a jeho vplyvu na ÚSIL SAV, v. v. i., bola vypočítaná dôležitá súvisiaca významnosť a navrhnuté opatrenia k optimalizácii rizika. Proces riadenia rizík v ÚSIL SAV, v. v. i., je nasledovný:

1. **Identifikácia rizík** má za cieľ určiť, akým rizikám a do akej miery sú jednotlivé procesy ÚSIL SAV SAV, v. v. i., vystavené, zmapovať procesy na všetkých organizačných jednotkách a určiť vlastníkov procesov zapojením všetkých zamestnancov inštitúcie do procesu identifikovania rizík v rámci vnútorného kontrolného systému.
  - a) Pri identifikácii rizika sú zohľadnené interné faktory ako je štruktúra ÚSIL SAV, v. v. i., charakter činností, kvalita ľudských zdrojov, organizačné zmeny a fluktuácia

zamestnancov, ako aj externé faktory, ako sú zmeny v odvetví a technologický pokrok, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť dosiahnutie cieľov.

b) Najčastejšia metóda identifikácie rizík je ich zisťovanie z jednotlivých organizačných jednotiek ÚSIL SAV, v. v. i., formou dotazníkov. Uvedený postup spočíva v tom, že vedenie vyplní dotazník (viď príloha č. 1 Dotazník na zhodnotenie rizík vedúcim, príp. zodpovedným zamestnancom ÚSIL SAV, v. v. i.), v ktorom zhodnotí oblasti rizika

2. **Analýza rizík** je systematický postup, ktorý má za úlohu pochopiť povahu rizika a určiť jeho mieru. Náplňou analýzy rizík je nájsť možné zdroje rizík, zhodnotiť aktuálny spôsob ochrany a existujúce slabiny ochranných opatrení a určiť výslednú veľkosť rizík.
3. **Hodnotenie rizík** sa používa na prijímanie rozhodnutí o závažnosti rizík pre ÚSIL SAV, v. v. i. Hodnotenie rizika vyjadruje kombináciu pravdepodobnosti vzniku rizikovej udalosti s následkom. Riziko meriame pomocou:

a) **pravdepodobnosti vzniku rizikovej udalosti - P**

Hodnota rizika	Pravdepodobnosť - P
1	Nízka riziková udalosť sa v nasledujúcich 12 mesiacoch vyskytne pravdepodobne iba raz
2	Stredná riziková udalosť sa v nasledujúcich mesiacoch pravdepodobne vyskytne dva až trikrát.
3	Vysoká riziková udalosť sa v nasledujúcich 12 mesiacoch vyskytne pravdepodobne viac ako trikrát.

**b) následku na ÚSIL SAV, v. v. i. v prípade vzniku rizikovej udalosti.
(dopad) – N**

Hodnota rizika	Následok (dopad) rizika - N
1	Nízka úroveň – následky nie sú vážne a s tým spojené straty sú relatívne malé a pri jednotlivom vyskytovaní nebudú mať žiadny alebo len malý vplyv na fungovanie, avšak ak sa neprijmú opatrenia, tieto riziká môžu mať významnejší kumulatívny efekt,
2	Stredná úroveň – riziká, ktoré môžu mať badateľný dôsledok na plnenie poslanca inštitúcie a jej schopnosti poskytovať služby, pričom každé spôsobí určitý stupeň narušenia poskytovania služby a je pravdepodobné, že sa budú stávať nepravidelne a sú všeobecne ťažko predpovedateľné,
3	Vysoká úroveň – riziko môže mať katastrofálne dôsledky na plnenie poslanca inštitúcie a jej schopnosť poskytovať služby a spôsobí významné finančné a iné straty a taktiež môže spôsobiť rozsiahle narušenie poskytovania služby alebo významný dopad na verejnosť, zvyčajne sa vyskytuje nepravidelne a je extrémne ťažko predpovedateľné.

Stupeň významnosti (úrovne) - R rizika je stanovený ako súčin bodového ohodnotenia dopadu (následku) – N a pravdepodobnosti výskytu následku – P

$$R = N \times P$$

R – stupeň významnosti rizika

N – následok (dopad) rizika

P – pravdepodobnosť výskytu rizikovej udalosti

Na základe stanoveného rizikového faktora je stanovená hodnota významnosti rizika pre ÚSIL SAV, v. v. i., pričom čím menší je súčin daných hodnôt, tým je menšia hodnota významnosti rizika pre inštitúcie a naopak.

Hodnota rizikového faktora	Hodnota významnosti
1-2	Nízka
3-4	Stredná
6-9	Vysoká

- Riešenie rizika – eliminácia**, to znamená prijatie adekvátnych opatrení na odstránenie, alebo zmiernenie identifikovaného rizika, spolu so stanovením zodpovedného zamestnanca za plnenie stanoveného opatrenia,
- Monitorovanie a vyhodnocovanie procesu riadenia rizík** pozostávajúceho zo sledovania a monitorovania vonkajších a vnútorných zmien, ktoré majú vplyv na činnosť, identifikovania nových rizík a overenia opatrení prijatých na riadenie a identifikovanie rizík.

Článok 4

ZODPOVEDNOSŤ VEDÚCICH ZAMESTNANCOV ZA RIADENIE RIZÍK

1. V zmysle Ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a) zákona o finančnej kontrole a audite je riadenie rizík súčasťou finančného riadenia.
2. Účinný proces riadenia rizík vyžaduje určenie zodpovednosti vedúcich zamestnancov za riadenie rizík v rámci ÚSIL SAV, v. v. i. Rozhodujúcu úlohu v procese riadenia rizík zohrávajú vedúci zamestnanci, ktorí primerane reagujú na existujúce riziká v každej oblasti ich identifikáciou, zmapovaním, vyhodnotením a ich evidenciou. Je potrebné neustále riadiť, kontrolovať a vyhodnocovať tieto riziká. V súvislosti so zmenami je potrebné neustále analyzovať nové riziká, posúdiť hodnotenie každého rizika z hľadiska významnosti a následku rizika na činnosť ÚSIL SAV, v. v. i., V a tiež aktualizovať, vyradovať už neexistujúce riziká.
3. Ak sa identifikované riziko vecne vzťahuje na viaceré oddelenia, viaceré úseky, alebo jeho eliminácia si vyžaduje spoluprácu viacerých oddelení, riaditeľka ÚSIL SAV, v. v. i., môže poveriť koordináciou riadenia rizík konkrétneho vedúceho zamestnanca (prípadne zamestnanca), ktorý bude koordinovať riadenie rizika dotknutých oddelení.
4. Vedenie ÚSIL SAV, v. v. i., pri vyhodnocovaní systému riadenia rizík berie do úvahy najmä:
  - a) Povahu a rozsah rizík, ktoré si ÚSIL SAV, v. v. i., môže dovoliť znášať v konkrétnej činnosti,
  - b) pravdepodobnosť, že sa takéto riziká stanú skutočnosťou,
  - c) potrebu a spôsob riadenia neprijateľných rizík,
  - d) schopnosť ÚSIL SAV, v. v. i., minimalizovať pravdepodobnosť vzniku rizík a ich následku na činnosť inštitúcie,
  - e) náklady a prínosy spojené s rizikom,
  - f) účinnosť procesu riadenia rizík,
  - g) vplyv jeho rozhodnutí na riziká.
5. Vedúci zamestnanci v rámci riadenia vnútorných procesov v nimi riadených oddeleniach vykonávajú systematickú a metodickú činnosť zameranú na:
  - a) identifikovanie rizík v existujúcich a plánovaných činnostiach a operáciách,
  - b) určovanie priorít a hodnotení stupňa významnosti rizík,
  - c) zabezpečenie operatívneho oznamovania skutočnosti o identifikovaní, určení rizika a predkladaní návrhov na jeho okamžité eliminovanie alebo zmiernenie jeho nepriaznivých dôsledkov zodpovednému zamestnancovi,
  - d) priebežné sledovanie pôsobenia existujúcich rizík.
6. V prípade identifikácie akéhokoľvek rizika s predpokladom negatívneho dopadu na stanovené ciele a úlohy ÚSIL SAV, v. v. i., je povinný ten, kto riziko identifikoval, neodkladne realizovať preukázateľnú komunikáciu s nadriadeným vedúci zamestnancom.

Článok 5

POSTUP PRI RIADENÍ RIZÍK V ÚSIL SAV, v. v. i.

1. Bol vypracovaný zoznam rizík pre efektívne riadenie rizík, ktorý vychádza z rizík definovaných pre jednotlivé procesy a podprocesy ÚSIL SAV, v. v. i.,. Tento zoznam vychádza z poznania a praxe vedúcich zamestnancov, ktorí zodpovedajú za jednotlivé

činnosti v ÚSIL SAV, v. v. i. Každému identifikovanému riziku bola v Zozname priradená významnosť a opatrenie na jeho optimalizáciu.

2. Vedúci zamestnanci jednotlivých oddelení prehodnotia k termínu 31.10. príslušného roka zoznam rizík zodpovedajúcich činností vykonávaných nimi riadeným oddelením, ktorý je uvedený v zozname rizík.
3. Informáciu o prehodnotených rizikách, prípadne informáciu o novom riziku predloží vedúci zamestnanec riaditeľovi ÚSIL SAV, v. v. i., do 31.10. príslušného roka. Určený zamestnanec na základe zaslaných informácií aktualizuje Zoznam rizík ÚSIL SAV, v. v. i., do 1.12. bežného roka.

Článok 6 **ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

1. Táto smernica nadobúda platnosť schválením Správnej rady ÚSIL SAV, v. v. i., a účinnosť deň po jeho zverejnení na webovom sídle ÚSIL SAV, v. v. i.,

---

V Bratislave, dňa 12. 12. 2024

Mgr. Ivana Taranenková, PhD.
riaditeľka ÚSIL SAV, v. v. i.,

Ústav slovenskej literatúry SAV, v. v. i.
Dúbravská cesta 9
841 04 Bratislava 4
3